

G7 МАМЛАКАТЛАРИ
АФҒОНИСТОН БЎЙИЧА
МАХСУС БАЁНОТ БЕРИШДИ

3-бет

“ТЎЙ ТАМОМ,
ҲАММА
ТАРҚАЛСИН...”

4-бет

ФАРЗАНД
ТАРБИЯСИ
МУҲИМ

7-бет

Жанубий ҚОЗОҒИСТОН

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

janubiy.kz

1991 йил 5 апрелдан чиқа бошлаган
Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

2021 йил 26 август, пайшанба. №86 (2991).

АФҒОНИСТОН ТИНЧЛИГИ БЎЙИЧА ЯНА БИР ҚАДАМ

ҚР Президенти Қасим-Жўмарт Тўқаев Жамоавий Хавфсизлик Шартномаси Ташкоти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида видеоалоқа орқали иштирок этди.

Учрашувда ЖХШТ раҳбарлари – Тожикистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия президентлари, шунингдек, Арманистон бош вазири Афғонистондаги вазият ва унинг ташкилотга аъзо давлатлар хавфсизлигига таъсири ҳақида фикр алмашдилар. Улар, шунингдек, Марказий Осиё минтақасидаги долзарб муаммоларни муҳокама қилишди.

Қозоғистон Президенти ўз нутқида террорчилик ва экстремизмнинг тарқалиши, ноқонуний қурол-яроғ ва гиёҳванд моддалар савдосининг кўпайиши, ноқо-

нуний миграция, қочқинларнинг оммавий миграцияси, минтақага бузғунчи унсурларнинг кириб келиши каби барча муаммоларни мажмуавий тарзда ҳал қилиш зарурлигини таъкидлади. Шу муносабат билан Қасим-Жўмарт Тўқаев жамоавий хавфсизлик тизимини кучайтиришга қаратилган қатор таклифларни илгари сурди. Президент Афғонистонда гуманитар ва озиқ-овқат инқирозининг олдини олиш муҳимлигини ҳам таъкидлади.

Сессияда ташкилотга аъзо давлатлар мамлакатдаги барча жамоат, сиёсий,

этник ва диний гуруҳларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, Афғонистонда тинч йўл билан инклюзив (адолатли ва тенг ҳуқуқли) давлат ҳокимиятини тиклашнинг муҳимлигини таъкидладилар.

Тадбирда сўз олган Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев ЖХШТга аъзо давлатларга Афғонистон билан чегарани ишончли қўриқлаш ва ҳимоя қилиш борасида олиб борилаётган тадбирлар тўғрисида маълумот берди.

Сессияда, шунингдек, Афғонистондаги сиёсий тизим бутун афғон халқининг

хоҳиш-иродасини эркин ифода этишга асосланган бўлиши кераклиги қайд этилди.

– Жамият барча қатламларининг ижтимоий-сиёсий манфаатларини қатъий ҳисобга олиш, кафолатлаш ва ҳимоя қилиш Афғонистондаги ҳар қандай ҳукумат барқарорлиги учун муҳим аҳамиятга эга, – деди ЖХШТ раҳбарлари.

Қозоғистон ахборот агентликлари маълумотлари асосида.

ҲАРБИЙЛАР КУЧ СИНАШМОҚДА

«АрМИ–2021» Халқаро армия ўйинларида дунёнинг 43 давлатидан 295 жамоа иштирок этмоқда. Мусобақалар 22 августдан 5 сентябргача давом этади.

Куни кеча қозоғистонликлар иштирокидаги Халқаро Армия ўйинларининг дастлабки натижалари эълон қилинди.

Халқаро Армия ўйинлари «Эльбрус доираси» мусобақасида Қозоғистон терма жамоаси иккинчи ўринни эгаллади. Навбатдаги босқичда улар Эльбрус чўққисини забт этадилар. Унинг баландлиги 5642 метр.

Мусобақаларнинг ушбу турида тўққиз мамлакатдан жамоалар иштирок этмоқда. Булар: Абхазия, Арманистон, Ҳиндистон, Қозоғистон, Хитой, Покистон, Россия, Ўзбекистон ва Жанубий Осетия.

Халқаро мусобақада мамлакатимиз шарафини ҳарбий альпинистлар ҳимоя қилади. Мусобақа Қабардин-Балқар (Россия)даги Терскол тоғ тизмасида ўтказилади.

24 kz.

Қозоғистонда олий ўқув юр்தларига ҳужжат топшириш муддати 28 августга қадар узайтирилди, дея хабар беради ҚР Таълим ва фан вазирлиги. Бу қарор Қозоғистон Республикаси Таълим ва фан вазирлигининг олий таълим бошқармаси томонидан қабул қилинган.

ҲУЖЖАТ ТОПШИРИШ МУДДАТИ УЗАЙТИРИЛДИ

– Абитуриентлар учун бу яхши янгилик. Ҳужжатларни топшириш муддатини узайтириш юзасидан келиб тушган аризалар сони ҳисобга олинди. Таълим гранти соҳиблари ҳам, пуллик асосда ўқишни режалаштирганлар ҳам бундай имкониятга эга, – деди ҚР Таълим ва фан вазирлигининг Миллий тест маркази ўринбосари Қуаниш Ерғалиев.

Эслаиб ўтамыз, илгари ОўЮга кириш учун ҳужжатларни 25 августга қадар топшириш керак эди. Таълим

гранти соҳиблари томонидан аризалар eGov.kz электрон ҳукумат портали орқали қабул қилинади. Пуллик асосда ўқиш учун олий ўқув юр்தларининг виртуал қабул комиссияларига мурожаат қилиш керак. Рўйхат Қозоғистон Республикаси Таълим ва фан вазирлигининг Миллий тест маркази сайтида жойлаштирилган.

ҚР Таълим ва фан вазирлигининг матбуот хизмати.

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА – ХАЛҚ САНОҒИ

ҚР БОШ ВАЗИРИ ХАЛҚ САНОҒИ ТАДБИРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЮЗАСИДАН КЎРСАТМАЛАР БЕРДИ

Қозоғистон Бош вазири Асқар Мамин Ҳукумат йиғилишида халқ саноғи миллий тадбирига тайёргарлик кўришда сусткашликка йўл бераётган минтақаларни маълум қилди.

– Халқ саноғи пайтида 32 минг киши иш билан таъминланади. Алматы ва Нур-Султан шаҳарлари, Қўстанай ва Шарқий Қозоғистон вилоятлари мутасаддилари ишни тартибга келтириб қўйишди. Манғистау, Ақтўбе вилоятлари ва Шимкент шаҳар ҳокимликларида иш суръати суст. Вилоят ҳокимлари

аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик жараёнини шахсан назорат қилсин, – деди Бош вазир ва галдаги вазифаларни белгилади.

– **Биринчи.** Вилоят ҳокимлари ва Миллий статистика бюроси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, Таълим ва фан, Соғлиқни сақлаш вазирликлари билан бирга мажбурий эмлашдан ўтган ходимларнинг зарур сонини қисқа вақт ичида ишга жойлаштиришни таъминлаш. **Иккинчи.** Вилоят ҳокимлари, Миллий статистика бюроси, Ички ишлар

ва Соғлиқни сақлаш вазирликлари халқ саноғи бўйича барча ташкилий масалаларни ишлаб чиқишлари керак. **Учинчи.** Ахборот ва ижтимоий тараққиёт вазирлиги Миллий статистика бюроси ва ҳокимликлар билан бирга аҳоли ўртасида халқ саноғининг мақсади ва тартиби тўғрисида тушунтириш ишларини кучайтириши керак, – деди Асқар Мамин.

У бу ишни назорат қилиш ва мувофиқлаштиришни ўз ўринбосари Алихан Смаиловга топширди.

Primeminister.kz.

ОГОҲЛИККА ДАЪВАТ

ҚР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРИ КУЗГИ ЭПИДЕМИОЛОГИК ВАЗИЯТ ҲАҚИДА ЯНГИ ТАХМИННИ МАЪЛУМ ҚИЛДИ

ҚР Соғлиқни сақлаш вазири Алексей Цой Ҳукумат йиғилишида кузги эпидемиологик вазиятнинг учта сценарий бўйича тахминларни илгари сурди.

– Вазирлик ноябрь ойи учун эпидемиологик тахминни янгилади. Биринчи сценарийга кўра, сентябрь ойида 6300та, октябрда эса 2400та коронавирус юктириш ҳолатлари кутилмоқда. Иккинчи сценарийга кўра, сентябрь ойида 4200та, октябрда эса 1300та ҳолат кутилмоқда, – деди вазир.

Бош вазир Асқар Мамин, шунингдек, идоралараро комиссияга коронавирус инфекцияси

тарқалишининг олдини олиш юзасидан топшириқ бериб, минтақаларда Ashyq тизимида иштирок этувчи корхоналар учун дам олиш кунларида чекловларни юмшатиш масаласини кўриб чиқишни топширди.

– Тахминан 6,5 миллион киши вакцинанинг биринчи компоненти, 5 миллиондан ортиқ одам иккинчи компоненти билан эмланди. Эмлаш кампаниясини янада кучайтириш

зарур. Идоралараро комиссияга эпидемиологик вазият барқарорлашаётган минтақаларда Ashyq тизимида иштирок этувчи тадбиркорлик субъектлари учун чеклов тартибини юмшатиш масаласини кўриб чиқишни топшираман, – деди Бош вазир ва бу ишни назорат қилишни Бош вазир ўринбосари Ерали Тўғжановга топширди.

Primeminister.kz.

БМТ АФҒОНИСТОНДАН 120 ХОДИМИНИ ЭВАКУАЦИЯ ҚИЛДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Афғонистондан ўз ходимлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг 120 ходимини Қозоғистонга эвакуация қилди. Бу ҳақда БМТ Бош котибининг вакили Стефан Дюжаррик маълум қилди, дея хабар беради TASS.

«Бирлашган Миллатлар Ташкилоти 22 август куни Афғонистон пойтахтидан 120 кишини Алматига олиб келди, бу бир ҳафта ичида иккинчи марта амалга оширилган рейс. Йўловчилар орасида БМТ ходимлари ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Афғонистондаги ҳамкорлари бўлган бир неча нодавлат ташкилотлари аъзолари бор», дейилади хабарда.

Ўтган ҳафтада БМТнинг 100га яқин ходими масофадан ишлашни давом эттириш учун Қобулдан Алматига кўчирилди. «Толибон»нинг радикал ҳужуми арафасида БМТнинг Афғонистондаги турли миссияларида 3 минг маҳаллий аҳоли ва 700дан зиёд чет эллик ишлаган.

«Толибон» радикал аскарлари 15 август куни жангсиз Қобулга кирган ва бир неча соат ичида Афғонистон пойтахтини тўлиқ назоратга олган.

TASS.

ЖАҲОН БҲЙЛАБ

ЭНГ МУҲИМ ХАЛҚАРО ВОҚЕАЛАР ҚИСҚАЧА ШАРҲИ

G7 МАМЛАКАТЛАРИ АФҒОНИСТОН БҲЙИЧА МАХСУС БАЁНОТ БЕРИШДИ

«Катта еттилик» давлатлари раҳбарларининг Афғонистондаги вазиятга бағишланган саммити ўтди.

Онлайн тадбирда БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш ва НАТО Бош котиби Йенс Столтенберг иштирок этишди.

Европа Иттифоқи ва Афғонистон фуқароларини эвакуация қилиш, миграция, минтақавий вазиятни баҳолаш ва мамлакат аҳолисига гуманитар ёрдам кўрсатиш масалалари ҳам кўриб чиқилди. Еврокомиссия маълумотларига кўра, шу кунгача Қобул аэропортидан Европа Иттифоқи делегацияси билан Афғонистон пойтахтида ишлаган 400га яқин ЕИ ва Афғонистон фуқаролари кўчирилган. Катта еттилик (Group of Seven – еттилик гуруҳи, G7) – Буюк Британия, Германия, Италия, Канада, Франция, Япония ва АҚШни бирлаштирган норасмий халқаро клуб.

ЎЗБЕКИСТОН РОССИЯДА ҚОЛИБ КЕТГАН ФУҚАРОЛАРИНИ ОЛИБ КЕЛИШГА ПОЕЗД ЖЎНАТАДИ

«O'ztemiryo'lyovchi» ҳиссасдорлик жамиятидан маълум қилишларича, пандемия даврида Россияда қолиб кетган фуқароларни мамлакатга олиб келиш учун «Ўзбекистон темир йўллари» ҳиссасдорлик жамияти «Волжский–Тошкент» йўналишида 483-сонли йўловчи поездининг махсус рейсини йўлга қўяди, дея хабар беради UzA.

Ушбу поезд 2021 йил 27 август куни соат 20:57да «Волжский – Тошкент» йўналишида ҳаракатини амалга оширади. 30 август куни «Тольятти – Тошкент» йўналишида 446-сонли йўловчи поездининг махсус рейси йўлга қўйилади. Бу поезд Тольятти вокзалидан соат 12:35да жўнади. Поездларга фақат бир томонга, яъни «Волжский – Тошкент» ҳамда «Тольятти – Тошкент» йўналишларига чипталар сотилади. Йўловчиларга чипта харид қилишда қулайлик яратиш мақсадида уларни электрон тарзда сотиш йўлга қўйилган. Россиядаги фуқароларнинг яқинлари Ўзбекистонда туриб, уларнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжати нусхаси билан «Ўзбекистон темир йўллари» ҳиссасдорлик жамияти веб-сайти орқали e-ticket.railway.uz дан чипталарни электрон тарзда харид қилиб, жўнатишлари ҳам мумкин.

РОССИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ВЛАДИМИР ПУТИН ТОПШИРИҒИГА КЎРА АФҒОНИСТОНДАН ЭВАКУАЦИЯ ТАШКИЛЛАШТИРИЛДИ

Россия мудофаа вазирлиги Афғонистондан Россия, Ўзбекистон, Беларусь, Қирғизистон, Тожикистон ва Украинанинг 500 нафардан зиёд фуқаросини олиб чиқди. Бу ҳақда вазирлик матбуот хизмати хабар берди.

Қайд этилишича, 25 август куни Россия президенти Владимир Путин топшириғига кўра, мудофаа вазири Сергей Шойгу томонидан фуқароларнинг Афғонистондан ҳарбий-транспорт авиацияси самолётлари ёрдамида эвакуацияси ташкиллаштирилди.

Б. Қўнисбек: МАҚСАДИМ – ХАЛҚ МАЪНАВИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШ

Вилоятимизда бу йил қозоқ журналистикасининг отахони, вилоят ОАВ вакилларининг тўбейи, Қозоғистоннинг фахрий журналисти, “Қўрмет” ордени, “Ерен еңбегі үшін” медалі соҳибі, Туркистон вилояті ва Байдибек туманининг фахрий фуқаросі Байдулла оға Қўнисбекнинг 80 йиллиғі ҳам нишонланмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, қўлидан қалами тушмаган, жамоатчилик ишларидан бўшамаган отахон билан сермазмун ҳаёти ва ижтимоий фаолиятіга оид суҳбат уюштирдик.

– Жорий йил апрель ойида пандемия шароитида, Туркистон шаҳрида раҳбарлар, мутасадди идоралар, ҚР Журналистлар уюшмаси, Ясавий номидаги халқаро қозоқ-турк университети вакиллари ташкилотчилигида таваллуд кунингизга бағишланган тантанали тадбир ўтди. Матбуотда сиз ҳақингизда мақолалар чоп этилди, ҳаётингиз ва ижодий фаолиятингиз – эътиборда!

Сизга “минтақа маънавиятининг бренди” унвони ҳам берилди. Соҳада шундай алоҳида ҳурмат-эҳтиром ва илтифотга эга бўлиш учун нима қилмоқ керак?

– Ҳурмат-эҳтиромни пулга ёки бошқа қимматбаҳо буюмларга сотиб олиш, айирбошлаш мумкин эмас. 60 йил халққа холис хизмат қилиб, “ҳалоллик, фидойилик ва катта-кичikka ҳурмат-иззат” шиори остида яшаб, ижод қилдим. Журналистика соҳасидаги камтарона фаолиятим фақат бир нарсани – халқимиз маънавиятини юксалтириб, эл дардига қулоқ тутиб, муаммоларни ҳал этишда, давлат сиёсатини халққа етказиб, ижобий мафқурани шакллантиришни мақсад тутди. Шунинг шарофати бўлса керак, бўлгунги шуқуҳли кунларга етиб келдим.

– Сиз кўп йиллар «Оңтүстік Қазақстан» газетаси тахририятида, вилоят телерадио компаниясида раҳбар лавозимларда ишлаб, соҳада кенг танилдингиз. Қолаверса, Nur Otan партияси вилоят филиали, вилоят Журналистлар уюшмасида фаол хизмат қилдингиз, Қозоқ-Қувайт гуманитар академиясида дарс бериб, доцент бўлдингиз. “Бутунжаҳон қозоқлар ҳамжамияти” филиалини самарали бошқарган пайтингиз ҳам қизиқарли...

– Ушбу ҳамжамият (Элбоши Нурсултан Назарбаев раҳнамолигида) чет элдаги қозоқ қондошларимизнинг ҳаётини ўрганиш, ғамхўрлик кўрсатиш, кўчиб келганларига амалий ёрдам бериш каби тадбирларни амалга оширади. 2004 йилда унинг минтақавий филиалига раис бўлиб тайинландим. Сўнг, Ўзбекистонга, Қирғизистонга бориб-келиб, қозоқларнинг маданий марказлари билан алоқалар ўрнатилди. Қозоқ мактабларини қозоқ тилидаги дарсликлар билан таъминлашда, қозоқ оқин-ёзувчилари ижоди билан таништиришда ҳисса қўшдик.

Хусусан, 2009 йил февраль ойида Қозоғистон ва Ўзбекистон Республикалари Президентлари абадий дўстлик шартномасини имзоланганининг ўн йиллиғи ва Тошкент шаҳрининг 2200 йиллиғи шарафига ўтказилган халқаро айтишувни айтмай-сизми. Айтишув Тошкент шаҳридаги беш мингга яқин одам сифадида республика “Халқлар дўстлиги” санъат саройида ўтди. Қозоқнинг миллий санъати ва маданиятига бўлган ихлосдан бошимиз кўкка етди. Биз сарой раҳбарлари билан келишиб, ташқарига “монитор” қўйдирдик. Кенг жамоатчилик ичкарида ўтаётган беллашувни ташқарида ўтириб, томоша

қилди. Бундай маданий тадбирлар натижаси ўлароқ, Қорақалпоғистон, Бухоро ва Газли, Тошкентдан Қозоғистонга кўчиб

келувчилар, болаларини юртимизда ўқишга юборадиган ота-оналар сони кўпайди. Умуман, Бутунжаҳон қозоқлари ҳамжамиятининг маълумотига кўра, хорижлик қондошларимизнинг отамаконга энг кўп кўчиб келгани – ўзбекистонликлар экан.

Дарвоқе, ушбу жамоатчилик ишим давомида Қозоғистон ва Ўзбекистон ўртасидаги дўстликни тарғибот-ташвиқот қилишга оид давлат тендерларида иштирок этиб, ғолиб бўлганман.

Умумий қилиб айтганда, ҳамжамиятда юриб, тиндирган ишим – кўчиб келган қондошларимизнинг яшаш шароитини яхшилаш, хужжат ишлари, фуқаролик олиш масалаларини, тегишли нафақасини олишга ёрдамлашиш бўлди. Комиссия аъзоси сифатида бу ишларни астойдил бажардим.

– Сиз “Жанубий Қозоғистон” газетаси билан доим дўстона муносабатда бўлиб келгансиз...

носиб вориси, ўғли Хуршид фаолият юртияпти. Отасининг тарбияси сезилиб туради, жуда маданиятли ва хушхулқ йигит.

Газетани кўп йиллар бошқарган Муроджон Абубакировни ҳам ҳурмат қилман, самимий ва камтарин инсон.

Фахриддин Қоратоев ҳақида ҳам таасуротларимни айтгим келади. Ишбилармон, гапга чечан. Газетага раҳбар бўлган пайтида журналистикадан қобилияти борлиғи ҳам сезилди. Мана, ҳозир Парламент Мажлиси депутати. У ҳар доим ўзбек-қозоқ дўстлигини тарғиб қилиб келади.

Ҳозирги Бош муҳаррир Алишер Сотволдиевни тарбиялаган ота-онасига раҳмат! Маънавий тарбия балқиб турибди. Ўзбек, қозоқ, рус, чечан, умуман, истаган миллат вакили билан тез тил топишиб кетади. Келажаги порлоқ...

– Бугун оммавий ахборот воситалари, интернет авж олган замонда яшаймиз. Ахборот кўплигидан жамият ҳам ундан чарчади. Шундай даврда газета ўз нуфузини сақлаб қолиши мумкинми?

– Тўғри, ахборот макони жуда кенгайди. Сўз ва ахборот эркинлиги кафолатланган мамлакатда оммавий ахборот воситаларининг кўп бўлиши, табиий ҳол. Лекин унда газетачилик ҳам ўз ўрнини топиши зарур, албатта. Мамлакатда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнларни фаол ва сифатли ёритишга эришиш, маънавиятни юксалтиришда фаоллик кўрсатиш орқали эл орасида оммабоп бўлиши мумкин. Бунинг учун тахририятларда ишловчи журналистлар фаол, вақт билан ҳисоблашмай меҳнат қилишлари керак. Ҳокимлик бирор тадбир ўтказадиган бўлса, нари борса, 300 одам йиғади. Лекин ушбу тадбир овозасини журналистнинг бир мақоласи минг-миллионларга етказиши мумкин. Қаранг, қандай куч бор! “Оңтүстік Қазақстан”, “Южный Казахстан” ва “Жанубий Қозоғистон” газеталари асосий вазифасини оғишмай бажариб, ахборот етказишда расмий манбалардан фойдаланади, тезкор янгиликлари, расмий хабарлари ва таҳлилий мақолалари билан ўз мухлисига эга. Ёлғон-бўхтон, миш-мишлар ёзилмайди, бу тахририят табиатига мос эмас. Фақат, фаолиятини даврга мос такомиллаштириб борса, ҳеч кам бўлмайди.

– Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат! Ёшингизга ёш кўшилиб, соғ-саломат юришингизга тилакдошимиз!

Н. МАВЛОНОВА.

